

Rapport

KIEZERS: STEL BESTUURSFUNCTIES OPEN VOOR NIEUWE PARTIJEN

**Onderzoek I&O Research in opdracht van Vrij Nederland
en Nieuwsuur**

22 november 2017

Kiezers: stel bestuursfuncties open voor nieuwe partijen

Bijna de helft van de kiezers is van mening dat de 'oude middenpartijen' – VVD, CDA, PvdA en D66 – de macht onderling verdelen en een kwart van de kiezers gaat zelfs zover te stellen dat deze partijen nieuwkomers in de politiek buitensluiten. Vooral kiezers van de flankpartijen (met name PVV, Forum voor Democratie, 50 Plus en SP) zijn deze laatste mening toegedaan.

Het grootste deel van de kiezers is er niet van overtuigd dat bestuurders die voortkomen uit VVD, PvdA, CDA of D66 zorgen voor een stabiel bestuur van Nederland. Een ruime meerderheid wil juist dat het bestuurlijke systeem open is voor nieuwkomers – partijen als SP, PVV, 50 Plus of de Partij voor de Dieren – of partijloze bestuurders. Ook onder de achterban van VVD, D66, CDA, PvdA en CU bestaat draagvlak voor bestuurders afkomstig uit de andere partijen.

Voor de kiezers zijn in de eerste plaats kennis van het werkkterrein en in de tweede plaats bestuurlijke ervaring de belangrijke kwaliteiten van ministers en staatssecretarissen. Dit geldt in meer of mindere mate voor elk van de kiezersgroepen en geeft een indicatie van het belang van een open toegankelijk publieke bestuur.

Meer informatie

Peter Kanne, 06-31943707
Milan Driessen

Laurens Klein Kranenburg, 053-4825025

*Overname uit deze publicatie is alleen toegestaan met expliciete vermelding van **I&O Research** als bron.*

1. De vermeende geslotenheid van het Nederlandse publieke bestuur

1.1 Houdingen van kiezers ten aanzien van publiek bestuur en bestuurders

In dit onderzoek is stemgerechtigde Nederlanders een aantal stellingen voorgelegd met betrekking tot de openheid van openbaar bestuursfuncties en gevraagd hun oordeel te geven over de benoemingen en het carrièreverloop van publieke bestuurders, zoals ministers, staatssecretarissen en burgemeesters. Daarnaast is hen gevraagd of zij het vertrouwen in de politiek verloren zijn.

Uit het onderzoek blijkt dat 27% van de kiezers geen vertrouwen meer heeft in de politiek (tabel 1). De helft van de kiezers is het eens dat het goed zou zijn als bestuurders afkomstig zijn uit nieuwere politieke partijen zoals SP, PVV, GroenLinks, 50 Plus of PvdD. Slechts 19% van de kiezers is het eens dat het goed is als bestuurders voortkomen uit VVD, PvdA, CDA of D66 omwille van de bestuurlijke stabiliteit. Van de kiezers is 45% het eens dat VVD, CDA, PvdA en D66 de macht onderling verdelen en is 57% van mening dat politieke partijen hun eigen mensen de mooiste banen toeschuiven. Een kwart van de kiezers is het eens dat VVD, CDA, PvdA, D66 nieuwkomers buitensluiten. Dertig procent van de kiezers is van mening dat de meest geschikte personen met de meeste kennis en ervaring als bestuurder worden benoemd. Meer dan 60% van de kiezers is van mening dat sollicitatieprocedures voor publieke functies openbaar en toegankelijk moeten zijn. De gekozen burgemeester is ook populair, maar onder voorwaarden: partijloze kandidaten zouden kans moeten maken op het burgemeesterschap volgens 67% van de kiezers. De stelling dat burgemeesters verbonden moeten zijn aan een politieke partij en verkozen moeten worden, wordt onderschreven door 21% van de kiezers.

Tabel 1

Stellingen over politiek vertrouwen en publieke functies

IN HOEVERRE BENT U HET EENS OF ONEENS MET DEZE STELLINGEN?					
	(helemaal) mee eens	neutraal	(helemaal) mee oneens	weet niet	Totaal
Ik heb geen vertrouwen meer in de politiek.	27%	31%	40%	2%	100%
Niet-partijleden moeten ook burgemeester kunnen worden.	67%	15%	12%	6%	100%
Sollicitatieprocedures voor publieke functies moeten openbaar en toegankelijk zijn voor iedereen.	65%	17%	14%	4%	100%
Sollicitatieprocedures voor bestuurders moeten openbaar en toegankelijk zijn voor iedereen.	63%	18%	16%	4%	100%
Politieke partijen schuiven hun eigen mensen de mooiste banen toe.	57%	22%	11%	11%	100%
De burgemeester moet rechtstreeks worden gekozen en het maakt niet uit of hij of zij lid is van een politieke partij.	50%	20%	24%	5%	100%
Het zou goed zijn als bestuurders ook voortkomen uit nieuwere politieke partijen, zoals SP, PVV, GroenLinks, 50 Plus of de Partij voor de Dieren.	49%	27%	18%	6%	100%
Politieke partijen VVD, CDA, PvdA en D66 verdelen de macht onder elkaar.	45%	24%	20%	11%	100%
In het algemeen worden de meest geschikte personen als bestuurder benoemd (degenen met de meeste kennis en ervaring).	34%	30%	27%	9%	100%
Het is goed als bestuurders voortkomen uit politieke partijen, dit zorgt voor een stabiel bestuur van Nederland.	30%	36%	27%	7%	100%
Politieke partijen VVD, CDA, PvdA en D66 proberen nieuwkomers buiten te sluiten.	24%	26%	31%	19%	100%
De burgemeester moet verbonden zijn aan een politieke partij maar dan ook gekozen worden door de kiezers.	21%	29%	45%	6%	100%
Het is goed als bestuurders voortkomen uit VVD, PvdA, CDA of D66, dit zorgt voor een stabiel bestuur van Nederland.	19%	30%	43%	8%	100%

Bron: I&O Research, 22 november 2017

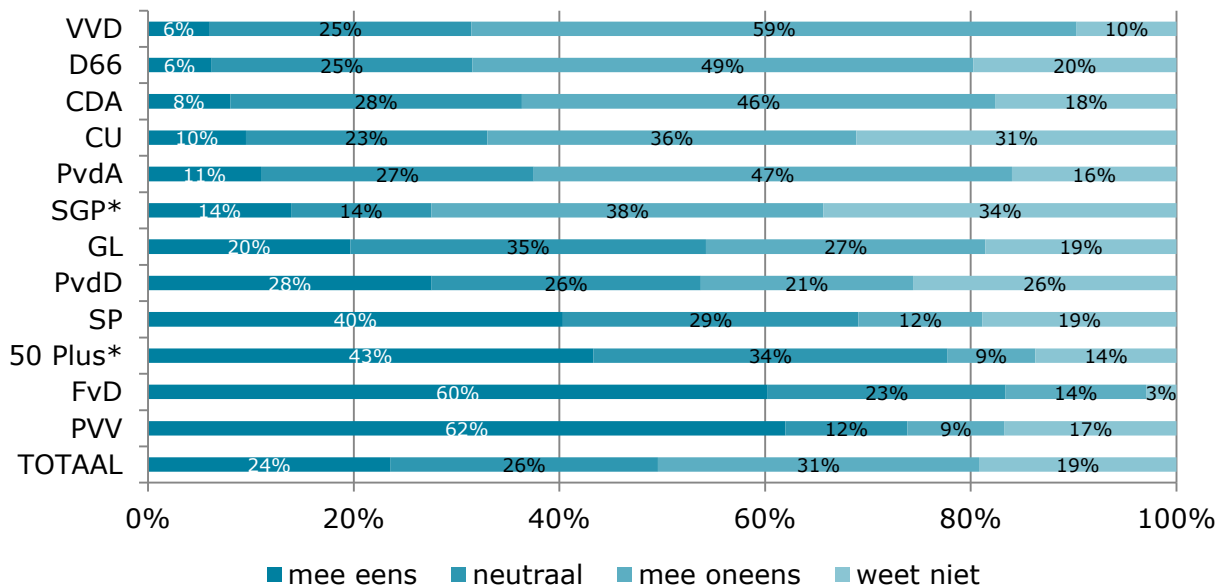
Om te onderzoeken in hoeverre het openbare bestuur in Nederland als 'open voor nieuwe partijen' gezien wordt, is er een drietal stellingen opgenomen over de vermeende geslotenheid van het Nederlandse openbare bestuur. In figuur 1 hebben we de reacties op de meest uitgesproken stelling opgenomen en verdeeld naar de stemvoorkeuren van de kiezers. Op deze manier kunnen we zien hoe verschillende kiezersgroepen denken over de politieke openheid c.q. geslotenheid van het publieke bestuur.

De kiezers van flankpartijen PVV, FvD, 50 Plus en SP zijn sterk van mening dat er een gesloten cirkel bestaat waarin de politieke bestuurderspartijen nieuwkomers van besturen afhouden. Onder de kiezers van VVD, CDA, PvdA en D66 wordt deze stelling veel minder vaak onderschreven. Ook onder de kiezers van de kleine christelijke partijen (CU en SGP) is maar een fractie het eens met de stelling. De kiezers van de PVV, FvD, 50 Plus en SP menen het vaakst dat nieuwkomers in de politiek buitengesloten worden van deelname: respectievelijk 62%, 60%, 43% en 40%. Onder VVD-, D66-, CDA-, CU- en PvdA-kiezers liggen deze percentages aanmerkelijk lager: respectievelijk 6%, 6%, 8%, 10% en 11% van de kiezers is het eens met de stelling. Onder de GL- en PvdD-kiezers heerst verdeeldheid: respectievelijk 20% en 28% is het eens en 27% en 21% is het oneens met de stelling.

Figuur 1

Buitensluiten van nieuwe partijen naar stemvoorkeur

"Politieke partijen VVD, CDA, PvdA en D66 proberen nieuwkomers buiten te sluiten"

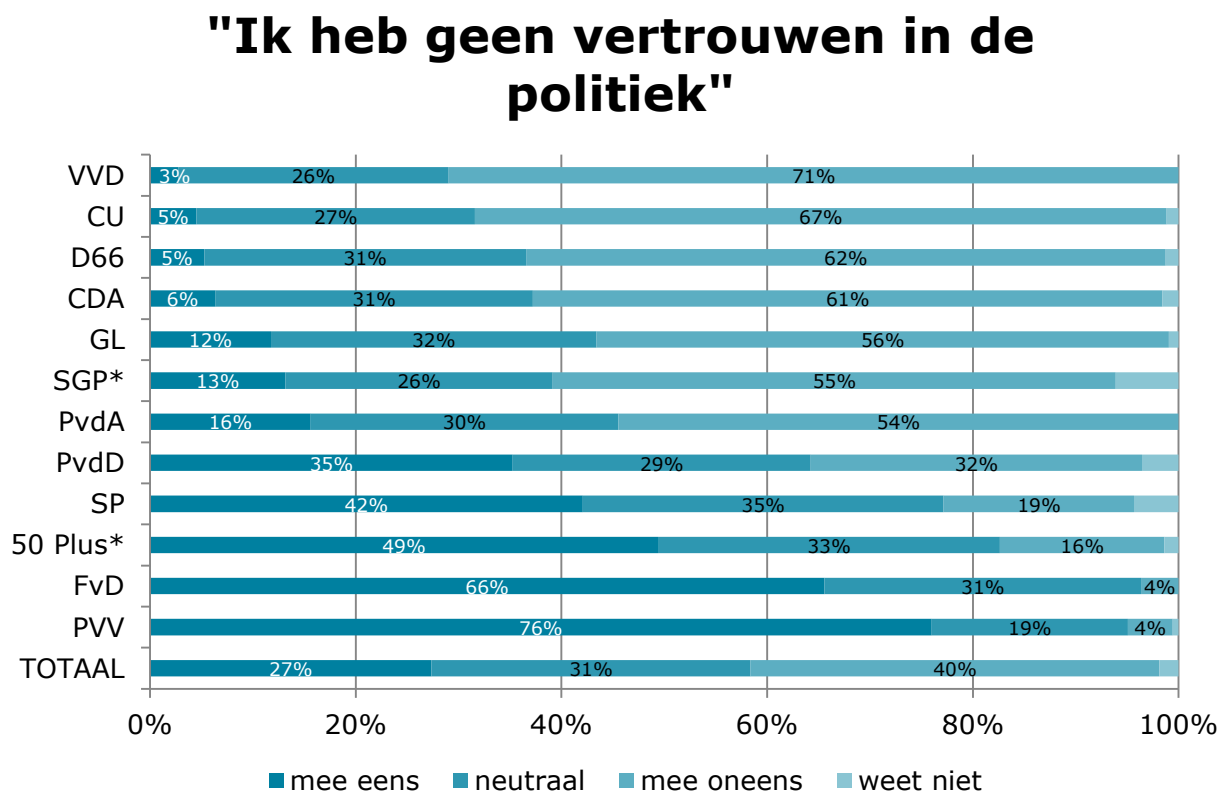
* Minder dan 50 waarnemingen, , cijfer indicatief voor SGP (40) en 50 Plus (48)

Bron: I&O Research, 22 november 2017

In figuur 2 zien we dat het vertrouwen in de politiek ook sterk verschilt naar stemvoorkeur. Van de PVV aanhang heeft 76% geen vertrouwen in de politiek, terwijl onder VVD-kiezers slechts 3% het eens is met de stelling. Wanneer we kijken naar de percentages 'mee eens' – dus zij die geen vertrouwen hebben in de politiek – dan zien we een duidelijk verschil tussen de PvdA enerzijds en de PvdD anderzijds. Dit verschil van 19 procentpunten is eveneens een verschil tussen de midden- en flankpartijen. Ook komen de verdelingen in figuur 2 sterk overeen met die in figuur 1: in de kiezersgroepen waar hogere percentages het eens zijn in figuur 1 zien we in figuur 2 ook hogere percentages eens met de stelling.

Figuur 2

Vertrouwen in politiek naar stemvoorkeur

* Minder dan 50 waarnemingen, , cijfer indicatief voor SGP (40) en 50 Plus (48)

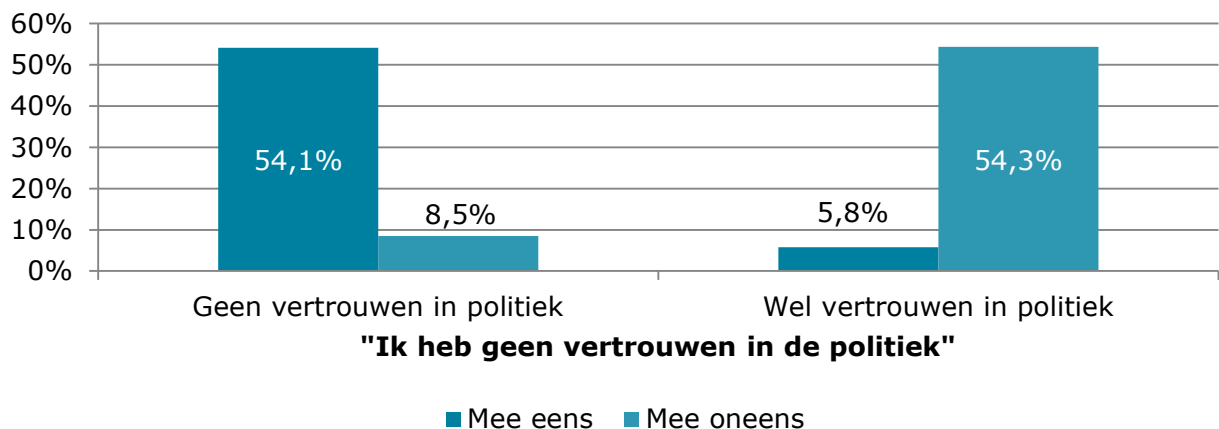
Bron: I&O Research, 22 november 2017

In figuur 3 is de mening over het buitensluiten van nieuwe partijen door VVD, CDA, PvdA en D66 weergegeven naar het vertrouwen in de politiek. Op deze manier kunnen we zien of de kiezers die aangeven geen vertrouwen te hebben ook van mening zijn dat de eerder genoemde partijen nieuwkomers buitensluiten. Aan de linkerzijde van de figuur bevindt zich de groep kiezers die aan heeft gegeven het eens te zijn met de stelling "ik heb geen vertrouwen in de politiek" en aan de rechterzijde de kiezers die het daarmee oneens zijn. Kiezers die hebben aangegeven 'neutraal' tegenover de stellingen te staan en de kiezers die 'weet niet' hebben geantwoord zijn niet weergegeven in de figuur. Van de groep kiezers zonder vertrouwen is liefst 54,1% het eens dat VVD, CDA, PvdA en D66 nieuwkomers buitensluiten. Slechts 8,5% van deze groep kiezers is het oneens met deze stelling. Van de groep kiezers die het oneens is met de stelling over politiek vertrouwen - dus die *wel* vertrouwen hebben - geeft maar 5,8% aan dat VVD, CDA, PvdA en D66 nieuwkomers buitensluiten. Van deze groep kiezers is juist 54,3% het oneens met deze stelling. Kiezers die aangeven geen vertrouwen in de politiek te hebben zijn dus veel vaker de kiezers die van mening zijn dat VVD, CDA, PvdA en D66 nieuwe partijen buitensluiten.

Figuur 3

Buitensluiten van partijen naar politiek vertrouwen

"VVD, CDA, PvdA en D66 proberen nieuwkomers buiten te sluiten"

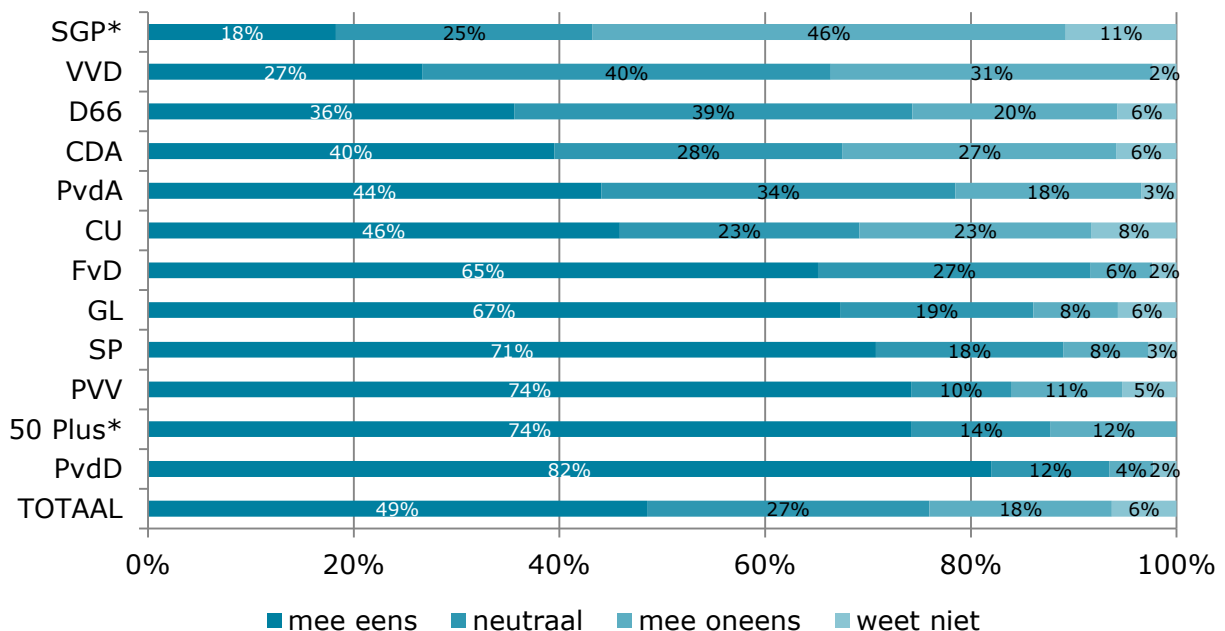
Bron: I&O Research, 22 november 2017

Het merendeel van de kiezers vindt het goed wanneer het publieke bestuur een betere afspiegeling is van de politieke krachtsverhoudingen (zie Tabel 1). In figuur 4 is te zien dat dit niet alleen geldt voor de kiezers van de PvdD, 50 Plus, PVV, SP, GL en FvD, maar ook voor 36% van de D66-kiezers, 40% van de CDA-kiezers, 44% van de PvdA-kiezers en 46% van de CU-kiezers. Zelfs 27% van de VVD-kiezers ziet meerwaarde in meer bestuurders van de genoemde politieke partijen. Van de SGP-kiezers is slechts 18% het eens met de stelling.

Figuur 4

Positief als bestuurders voortkomen uit nieuwere politieke partijen

"Het zou goed zijn als bestuurders ook voortkomen uit nieuwere politieke partijen, zoals SP, PVV, GL, 50 Plus of PvdD"

* Minder dan 50 waarnemingen, cijfer indicatief voor SGP (40) en 50 Plus (48)

Bron: I&O Research, 22 november 2017

1.2 Belangrijke aspecten bij benoeming ministers en staatssecretarissen

Nederlanders hechten bij het benoemen van ministers en staatssecretarissen veel waarde aan inhoudelijke kennis van het betreffende beleidsterrein, bestuurlijke ervaring en een beroepsachtergrond in overheid of bedrijfsleven. Van de kiezers vindt 35% bestuurlijke ervaring heel belangrijk en 63% vindt inhoudelijke kennis heel belangrijk. Leeftijd, geslacht, etnische achtergrond en partijlidmaatschap worden daarentegen door respectievelijk 2%, 2%, 8% en 7% van de kiezers als heel belangrijke aspecten gezien. Kiezers zouden het dus toejuichen wanneer bestuurders van nieuwe partijen aantreden, maar vinden daarentegen bestuurlijke ervaring het belangrijkste aspect voor de benoeming van staatssecretarissen en ministers.

Tabel 2

Belangrijke aspecten bij benoeming ministers en staatssecretarissen

HOE BELANGRIJK VINDT U DEZE ASPECTEN BIJ HET BENOEMEN VAN MINISTERS EN STAATSSECRETARISSEN?						
	Heel belangrijk	Tamelijk belangrijk	Niet zo belangrijk	Helemaal niet belangrijk	Weet niet	Totaal
Ervaring als bestuurder	35%	53%	8%	1%	2%	100%
Inhoudelijke kennis van het beleidsterrein	63%	31%	4%	1%	2%	100%
Leeftijd	2%	21%	53%	22%	2%	100%
Geslacht	2%	11%	40%	46%	2%	100%
Etnische achtergrond	8%	21%	40%	29%	3%	100%
Lidmaatschap van politieke partij	7%	25%	44%	21%	3%	100%
Beroepsachtergrond	22%	52%	19%	5%	2%	100%

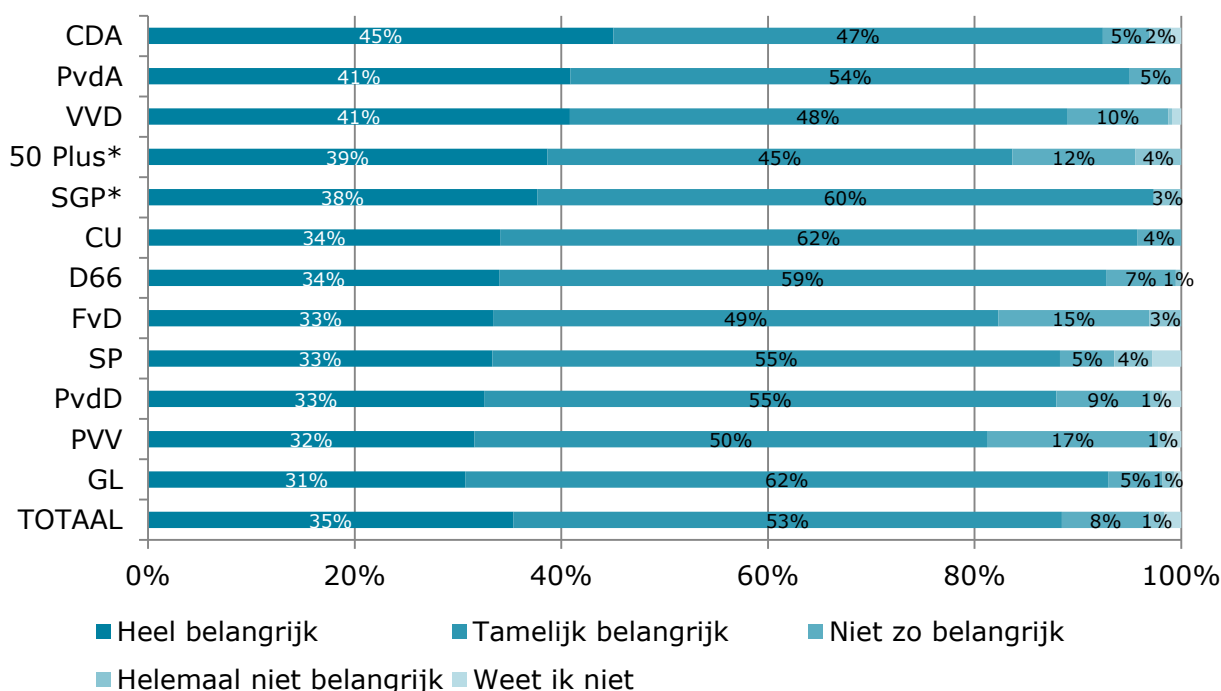
Bron: I&O Research, 22 november 2017

In figuur 5 zien we dat de verschillende kiezersgroepen ervaring als bestuurder zeer van belang achten. De verschillen zijn klein, zeker in vergelijking met de eerdere verschillen ten aanzien van openbaar bestuurders. Van de CDA-kiezers is 45% van mening dat bestuurlijke ervaring 'heel belangrijk' is, het hoogste percentage onder alle kiezersgroepen. Onder GL-kiezers is 31% deze mening aangedaan, het laagste percentage van alle groepen. Onder de kiezers van de nieuwere partijen zien we dat bestuurlijke ervaring vaker als onbelangrijk wordt ervaren; van de 50 Plus-kiezers vindt 16% bestuurlijke ervaring 'niet zo' of 'helemaal niet belangrijk', bij FvD-kiezers is dit 18%, bij SP-kiezers 9%, PvdD-kiezers 10%, PVV-kiezers 18% en van de GL-kiezers vindt 6% bestuurlijke ervaring 'niet zo' of 'helemaal niet belangrijk' voor ministers en staatssecretarissen. Er bestaat dus een redelijke consensus tussen de verschillende kiezersgroepen over het belang van bestuurlijke ervaring in de hoogste politieke bestuursposities.

Figuur 5

Belang van bestuurlijke ervaring bij benoeming ministers en staatssecretarissen

"Hoe belangrijk vindt u ervaring als bestuurder bij het benoemen van ministers en staatssecretarissen?"

* Minder dan 50 waarnemingen, cijfer indicatief voor SGP (40) en 50 Plus (48)

Bron: I&O Research, 22 november 2017

1.3 Acceptatie overstap politici naar bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld

Om te zien wat kiezers vinden van politici die vanuit de politiek direct overstappen naar andere werkvelden is gevraagd wat ze van drie actuele casussen vinden. We hebben een experiment opgezet waarbij de helft van de steekproef willekeurig een geanonimiseerde casus voorgelegd heeft gekregen. De andere helft kreeg de actuele casus met naam en partij voorgelegd. Door te kijken naar de verschillen tussen de stelling met naam en de geanonimiseerde stelling kunnen we zien in hoeverre de overstap *princiep*el wordt afgekeurd. In de bijlage zijn de precieze casussen weergegeven.

Hieronder in tabel 3 zien we dat er verschillen bestaan in de acceptatie van de casussen.

De overstap van Martijn van Dam wordt door 49% van de kiezers beoordeeld met 'dit moet kunnen', terwijl slechts 19% tot 35% dit vindt van de overstap van Bart de Liefde en Melanie Schultz van Hagen. Ook de percentages kiezers die vinden dat 'dit niet zou moeten kunnen' verschillen tussen de casussen: slechts een kwart vindt de overstap van Van Dam niet kunnen, terwijl ruwweg de helft van de kiezers dit vindt voor de overstap van De Liefde en Schultz van Hagen.

Er zijn ook verschillen in de percentages tussen een geanonimiseerde casus en casus met naam en partij. Het percentage kiezers dat vindt dat de overstap 'niet moet kunnen' is hoger wanneer de namen en partijen niet weergegeven zijn. Het verschil tussen deze twee percentages is echter groter voor de casussen van De Liefde en Schultz van Hagen: respectievelijk 12 en 13 procentpunten.

Tabel 3

Acceptatie nieuwe baan politici

WAT VINDT U VAN DE VOLGENDE OVERSTAP?						
	Dit zou niet moeten kunnen	Dit moet kunnen	Dat juich ik toe	Het maakt mij niet uit	Weet niet	Totaal
Naar vervoers-bedrijf Uber						
Bart de Liefde (VVD)	47%	25%	1%	14%	12%	100%
Een woordvoerder mededinging	59%	19%	1%	11%	10%	100%
Naar de NPO						
Martijn van Dam (PvdA)	24%	49%	1%	18%	8%	100%
Een staatssecretaris van EZ	27%	49%	1%	14%	9%	100%
Naar Schiphol						
Melanie Schultz van Hagen (VVD)	40%	35%	4%	12%	7%	100%
Een minister van I&M	53%	26%	1%	13%	7%	100%

Bron: I&O Research, 22 november 2017

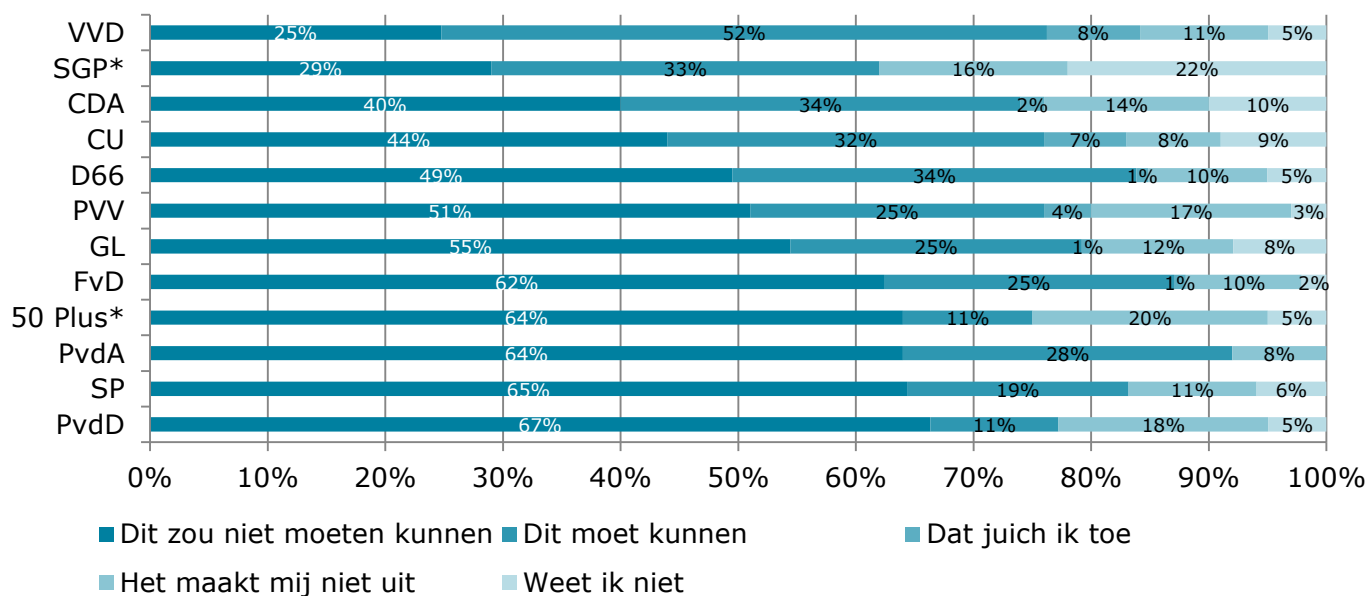
In figuur 6 zijn de percentages voor de casus van Schultz van Hagen naar partijvoorkeur uitgesplitst. De volgorde in de figuur lijkt op die in de eerdere figuren: de kiezers van middenpartijen VVD, CDA, CU, CDA, D66 en SGP geven minder vaak aan dat 'dit niet zou moeten kunnen' dan de kiezers van flankpartijen PvdD, SP, 50 Plus en FvD. Toch is de scheiding tussen de achterban van de midden- en flankpartijen minder sterk aanwezig dan bijvoorbeeld in figuur 2 over politiek vertrouwen. Er lijkt hier ook sprake te zijn van een ideologische scheiding: een linkse achterban is eerder geneigd een overstap af te keuren dan een rechtse achterban. We zien dat van de kiezers van flankpartijen tussen de 51% (PVV) en 67% (PvdD) een dergelijke overstap afkeurt. Opvallend is dat 64% van de PvdA-kiezers de overstap 'niet vindt kunnen'.

De overstap van Martijn van Dam wordt als minder problematisch ervaren door de linkse achterban. Slechts 20% van de SP aanhang vindt een dergelijke overstap niet kunnen, terwijl van de PVV en FvD achterban respectievelijk 38% en 53% de overstap afkeurt.

Figuur 6

Acceptatie overstap Schultz van Hagen naar Schiphol

"Wat vindt u van deze overstap?" Melanie Schultz van Hagen; totale percentages; naar partijvoorkeur

* Minder dan 50 waarnemingen, cijfer indicatief voor SGP (40) en 50 Plus (48)

Bron: I&O Research, 22 november 2017

In figuur 7 zijn de antwoorden op de geanonimiseerde en de casussen inclusief naam en partij uitgesplitst naar partijvoorkeur. Omwille van de leesbaarheid zijn twee partijen opgenomen in de figuur: de (demissionaire) regeringspartij VVD en de grootste oppositiepartij PVV. De verticale balken geven aan hoeveel procent van de aanhang de overstap vindt moeten kunnen (linkerbalk) en niet zou moeten kunnen (rechterbalk).

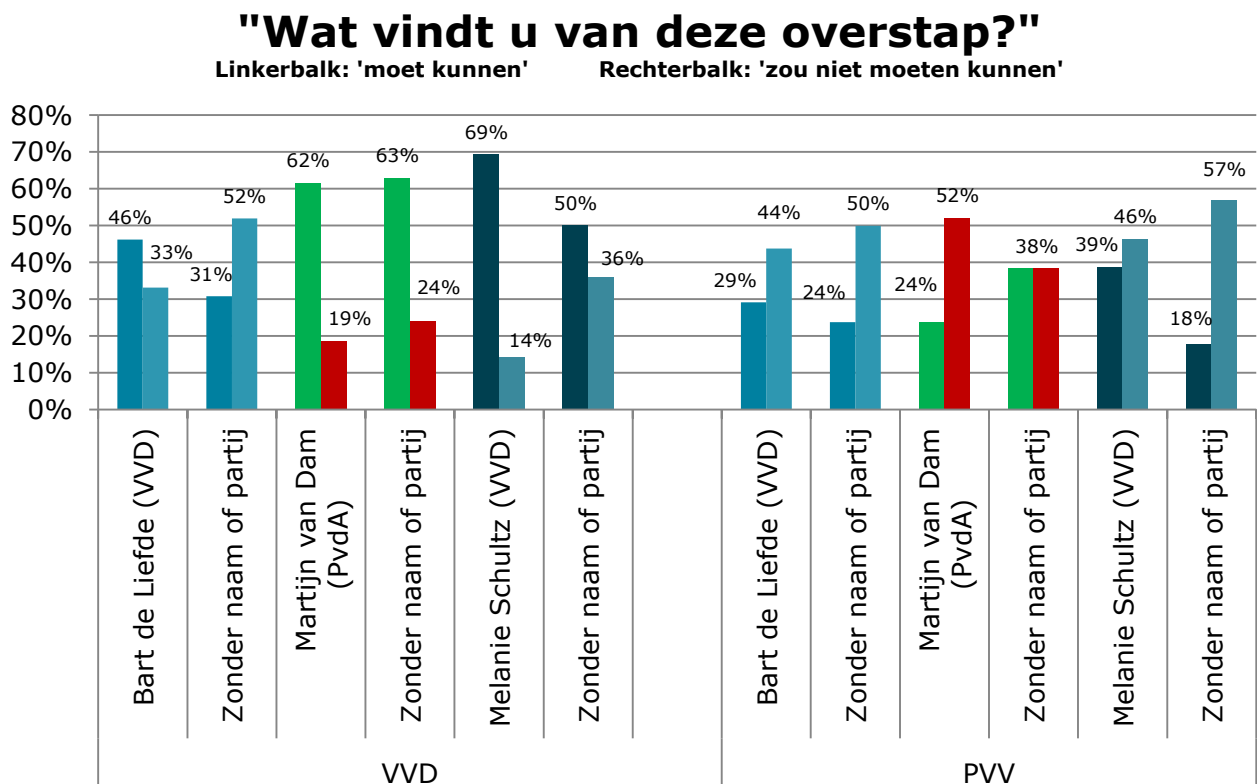
De resultaten geven aan dat de VVD-kiezers aanmerkelijk minder vaak 'moet kunnen' aangeven bij de geanonimiseerde casus van Schultz van Hagen en van De Liefde. Waar bij de geanonimiseerde casus 52% van de VVD-kiezers de overstap van De Liefde 'niet vindt kunnen', geldt dit bij de volledige casus voor slechts 33%. Voor de casus van Schultz van Hagen gaat het om 36% (geanonimiseerd) en 14% (met naam en partij) dat aangeeft dat dit 'niet zou moeten kunnen'.

Daarnaast blijkt dat de PVV-kiezers veel vaker over de volledige casus van Van Dam aangeven dat dit 'niet zou moeten kunnen' dan over de geanonimiseerde casus. Wanneer naam en partij genoemd worden vindt 24% de overstap 'moeten kunnen' en 52% vindt het 'niet moeten kunnen'; bij de geanonimiseerde stelling vindt 38% de overstap 'moeten kunnen' en vindt 38% de overstap 'niet moeten kunnen'.

Bij de volledige casus van Schultz van Hagen geven PVV-kiezers vaker aan dat het 'moet kunnen' dan bij de geanonimiseerde casus. Wanneer naam en partij genoemd worden vindt 39% de overstap 'kunnen' en vindt 46% de overstap 'niet zou moeten kunnen'; bij de geanonimiseerde stelling vindt 18% de overstap 'kunnen' en vindt 57% dat het 'niet zou moeten kunnen'. Het lijkt er dus op dat beeldvorming en politieke kleur van invloed zijn op hoe kiezers het overstappen van politiek naar bedrijfsleven beoordelen.

Figuur 7

Van politiek bestuurder naar niet-politieke topfunctie

Bron: I&O Research, 22 november 2017

2. Onderzoeksverantwoording

I&O Research heeft een landelijk representatief onderzoek uitgevoerd onder 1.747 Nederlanders van 18 jaar en ouder. Het onderzoek werd uitgevoerd van vrijdag 26 tot en met maandag 30 oktober 2017.

Het grootste deel van de deelnemers (95%) is afkomstig uit het I&O Research Panel (n=1.665). Daarnaast zijn 82 deelnemers (5%) via PanelClix benaderd om deel te nemen aan dit onderzoek.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). De respondenten hebben geen financiële vergoeding gehad voor hun aanmelding voor het panel. Ook voor deelname aan dit onderzoek kregen respondenten uit het I&O Research Panel geen vergoeding.

I&O Research

I&O Research is een maatschappelijk betrokken bureau voor beleids- en marktonderzoek. Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties. I&O Research is de laatste jaren gegroeid tot het zevende marktonderzoeksbureau van Nederland. In de sector 'overheid & onderwijs' is I&O Research de nummer 1 (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2016).

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

3. Bijlage

3.1 Acceptatie overstap politici naar bedrijfsleven en publieke sector

Hierna volgen drie situaties van politici die de overstap maken naar een functie in het bedrijfsleven of een bestuurlijke functie krijgen in de publieke sector. We zijn benieuwd of u dit goed vindt of vindt dat dat niet moet kunnen.

Bart de Liefde

Met naam en partij

Bart de Liefde was als Tweede Kamerlid woordvoerder voor de VVD op het gebied van mededingingszaken (eerlijke concurrentie tussen bedrijven). Vorig jaar legde hij vroegtijdig zijn Kamerlidmaatschap neer. Hij werd lobbyist voor het Amerikaanse vervoersbedrijf Uber. Wat vindt u van deze overstap?

- Dat juich ik toe
- Dit moet kunnen
- Dit zou niet moeten kunnen
- Het maakt mij niet uit
- Weet ik niet

<https://www.volkskrant.nl/binnenland/overstap-bart-de-liefde-van-vvd-naar-uber-stuit-op-onbegrip~a4233387/>

Geanonimiseerd

Een Tweede Kamerlid is woordvoerder op het gebied van mededingingszaken (eerlijke concurrentie tussen bedrijven). Hij of zij legt vroegtijdig zijn Kamerlidmaatschap neer en wordt lobbyist voor het Amerikaanse vervoersbedrijf Uber. Wat vindt u van deze overstap?

- Dat juich ik toe
- Dit moet kunnen
- Dit zou niet moeten kunnen
- Het maakt mij niet uit
- Weet ik niet

Martijn van Dam

Met naam en partij

Martijn van Dam (PvdA) was tot 1 september van dit jaar staatssecretaris van Economische Zaken. Daarna is hij lid geworden van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Publieke Omroep (NPO). Wat vindt u van deze overstap?

- Dat juich ik toe
- Dit moet kunnen
- Dit zou niet moeten kunnen
- Het maakt mij niet uit
- Weet ik niet

<https://www.ad.nl/politiek/pvda-er-martijn-van-dam-wordt-omroepbaas~a9785c67/>

Geanonimiseerd

Een politicus is staatssecretaris van Economische Zaken. Hij of zij stopt als staatssecretaris en wordt lid van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Publieke Omroep (NPO). Wat vindt u van deze overstap?

- Dat juich ik toe
- Dit moet kunnen
- Dit zou niet moeten kunnen
- Het maakt mij niet uit
- Weet ik niet

Melanie Schultz van Haegen

Met naam en partij

Melanie Schultz van Haegen was namens de VVD minister van Infrastructuur en Milieu in het vorige kabinet. Zij is in beeld als de nieuwe president-directeur van Schiphol. Het is nog niet zeker of zij deze functie daadwerkelijk gaat vervullen. Wat vindt u van deze mogelijke overstap?

- Dat juich ik toe
- Dit moet kunnen
- Dit zou niet moeten kunnen
- Het maakt mij niet uit
- Weet ik niet

Geanonimiseerd

Een minister van Infrastructuur en Milieu is binnen 1 jaar na vertrek in beeld als de nieuwe president-directeur van Schiphol. Wat vindt u van deze overstap?

- Dat juich ik toe
- Dit moet kunnen
- Dit zou niet moeten kunnen
- Het maakt mij niet uit
- Weet ik niet

<https://www.volkskrant.nl/politiek/van-verkeersminister-tot-schiphol-directeur-kan-schultz-de-overstap-maken-of-niet~a4523171/>